

Disciple, kan det jo godt indtræffe, at der om 5 Aar kan være et meget større Antal ved denne Skole, og at Lærerne derfor slet ikke faae mindre at bestille der end andetsteds. Det synes altsaa at være en noget smaalig Bestemmelse — om jeg maa bruge det Udtryk. — at dette Tillæg kun skulde høre til de enkelte Skoler, hvortil det hidtil har hørt, hvorved man vilde hindre Skolebestyrelsen i at staae en Skole en bedre Lærer end den Lærer, som er ansat ved den, skjøndt den kunde gjøre dette, uden at Skolekassen havde den mindste Udgift derved; thi hvis den vedkommende Lærer bliver staaende paa sin Plads ved den Skole, hvorved han er, saa faaer han Tillæget, men gjør mindre Nytte i det almindelige Skolevæsens Tjeneste, end han kunde gjøre ved at gaae til en Skole, hvor der er mere Brug for ham. — Under Nr. 12 har Udvalgets Fleertal foreslaaet, at Afdelingen til Rectoraterne og Lærerpøsterne ved de lærde Skoler ikke skal være indskrænket ved nogen Examen. Den ærede Ordfører kan ikke see, at der er nogen Grund til at vedtage nogen anden Bestemmelse med Hensyn til Adjunctpøsterne end med Hensyn til Rectoraterne og Overlærerpøsterne. Grunden, hvorfor Lovudkastet har fastsat, at Afdelingen til Adjunctpøsterne ikke skulde være afhængig af nogen Examen, er simpelthen den, at man ikke altid kan have Folk, der have taget Examen i specielle Fag, og man har altsaa ikke ved at indsatte Betingelsen om Examen villet lukke sig Veien til at faae dem. Det Spørgsmaal, om man i Almindelighed skal forlange Examen som Qualification til Statsembeder, er jo et overordentlig omfattende Spørgsmaal, som egentlig slet ikke vedkommer denne Lov alene. Det er en Selvfølge, at en theoretisk Examen — og det er væsentlig denne, der er Tale om, thi en practisk Examen, det være sig som Theolog, Jurist eller Philolog har i Virkeligheden overordentlig lidt at betyde — ikke ligefrem giver nogen Borgen for, at en Mand bliver en dygtig Embedsmænd, men dette har heller ikke noget Menneſte sagt; man har kun sagt, at for at blive en dygtig practisk Embedsmænd kræves der visse theoretiske Forkundskaber. Lader os holde os specielt til Lærerstand. For at blive Lærer i et vist Fag, kræves der, at man skal

kunne dette Fag, men om man forresten har practisk Dygtighed, er Noget, der senere vil vise sig. Man kan ikke undvære den theoretiske Dygtighed og Indsigt i det Fag, hvori man skal docere; den er en uundgaaelig Betingelse for at blive Lærer deri, og denne Dygtighed kan prøves ved Examen. Man siger nu: det staaer jo ialtsald Ministeren frit for at tage dem, der ere saaledes prøvede; ja, det forstaaer sig, ved at udslette Examen som Betingelse, giver man kun Ministeriet frie Hænder. Men Spørgsmaalet er, om det er hensigtsmæssigt i ethvert Tilfælde at give Ministeriet en saadan aldeles ubunden Myndighed. Ministeriets Hænder ere allerede just ikke synderlig bundne, der findes mangfoldige, eller idetmindste ikke saa faa Exempler paa, at en Mand, som har den omtalte theoretiske Dygtighed, men som paa Grund af sin Alder eller særegne Omstændigheder ikke har haft Leilighed til at documentere den ved Examen; har, naar han forresten har kunnet godgjøre denne Dygtighed, gennem Dispensation faaet Ret til at søge lige med Overlærere og Rectorer, og det er godt, at der findes saadanne Exempler. Det er dog ikke noget synderligt stærkt Baand paa Ministeriet, at det, inden det ansætter saadanne Mænd i disse Embeder, skal gaae den Vej som en Dispensation at tilstaae dem Regerettigelse med philologiske og polytechniske Candidater. Jeg troer altsaa, at der i Virkeligheden eksisterer al den Frihed, der maa ønskes for dem, der skulle besætte Embederne, og at man, ved aldeles at udslette Examenqualificationerne, vil komme ind paa en farlig Vej, ikke at tale om, at man derved vil gjøre et Greb ind i et Princip, som engang er gjældende, ikke blot for de lærde Skolers Vedkommende, men overhovedet for alle Statsembeder.

Gad: Ærede Medlemmer vilde have seet, at jeg forsaavidt er i en særlig Stilling til Udvalget, som jeg med Hensyn til enkelte Punkter hører til Mindretallet og med Hensyn til andre hører til Fleertallet. Hvad der nærmest gav mig Anledning til at forlange Ordet, var den Maade, hvorpaa den ærede Ordfører motiverede det Underændringsforslag til For-